

Het Café PG

Een initiatief dat navolging verdient

Frans Hoogeveen

Het Alzheimer Café voor mensen met dementie en hun familieleden is een doorslaand succes gebleken. Bijna tien jaar na de introductie van dit concept zijn er in Nederland al meer dan 110 van dergelijke laagdrempelige voorzieningen voor informatie-uitwisseling en lotgenotencontact. Dezelfde formule ligt ten grondslag aan het Café PG, dat bedoeld is als ontmoetingsplaats voor mensen die werken in de psychogeriatric.

Op dinsdag 27 maart 2007 stroomt Café DOK 75 van De Haagse Hogeschool rond half vijf 's middags langzaam vol. Het onderwerp van het Café PG vandaag ('Alsof je familie wordt...') heeft betrekking op de emotionele betrokkenheid van professionals bij hun dementerende cliënten. Tot hoever mag of moet een dergelijke betrokkenheid gaan? Waar liggen de grenzen? Wat is nog professioneel en wat niet? De gasten van deze middag zijn Hans en Bennie, respectievelijk werkzaam als verzorgende en als activiteitenbegeleidster in een kleinschalige woonvorm voor mensen met dementie. Zij zullen over dit onderwerp worden geïnterviewd door een kenniskringlid van het lectoraat PsychoGeriatric. Wanneer de bijeenkomst om vijf uur precies van start gaat, is het Café goed gevuld. Er zijn ruim zestig belangstellenden: verzorgenden en andere professionals uit de regio, vertegenwoordigers van het plaatselijke ROC en studenten en docenten van De Haagse Hogeschool.

Het Café PG is een ontmoetingsplek waar verzorgenden en andere professionals met elkaar over hun werk

kunnen praten. Doel van het Café, een initiatief van het lectoraat PsychoGeriatric van De Haagse Hogeschool, is om zo te komen tot kennisuitwisseling en onderlinge ondersteuning. Met als achterliggende doelstelling om het werkveld van de psychogeriatric te emanciperen en de kwaliteit van werken – vooral op psychosociaal vlak – te verbeteren.

Het Café PG doet dit op een laagdrempelige manier, in een ongedwongen sfeer, volgens een formule die overeenkomt met die van het succesvolle Alzheimer Café. Elke bijeenkomst begint met een interview van een half uur over een tevoren vastgesteld onderwerp, waarbij een of meer (ervarings)deskundigen aan het woord komen. Na een pauze met live muziek volgt er een gedachtewisseling met de zaal in de vorm van discussie, het stellen en beantwoorden van vragen en het delen van ervaringen. Ook dit deel duurt ongeveer een half uur.

Op de grens of erover?

Hans vertelt dat hij – na tien jaar als verzorgende in de thuiszorg te hebben gewerkt – sinds twee jaar werkzaam is als woonbegeleider in een 'huisje' voor zeven mensen met dementie. 'Ik heb het gevoel dat ik voor een gezin zorg. Je krijgt een hechte band met de mensen. Dat maakt het werk zo fijn,' zegt hij. Bennie valt hem bij: 'Je gaat van die mensen houden, maar de bewoner bepaalt uiteindelijk zelf tot hoever dat gaat. Voor mij voelen bewoners als familie.' Hans geeft aan dat er wel grenzen zijn die je – als je niet zeer oplettend bent – ook wel eens overschrijdt. 'Een demente mevrouw voor wie ik zorg, hield mij voor haar man. Ze hield mij vast, gaf mij regelmatig een kus. Ik ging daar met alle goede bedoelingen in

Frans Hoogeveendoor, **Frans Hoogeveen** is adviseur Psychogeriatric bij Florence, lid van de kenniskring van het lectoraat PsychoGeriatric aan De Haagse Hogeschool en voorzitter van de Vereniging voor Psychogeriatric.

mee, totdat ik me realiseerde dat ik te ver ging. Die mevrouw ging mij ontzettend claimen. Ik heb haar toen een tijdje niet verzorgd en er met collega's over gesproken hoe ik in het vervolg met haar moest omgaan. Dat lukt me nu veel beter.' Hij geeft nog een ander voorbeeld: 'Ik vatte het plan op om met twee bewoners bij mij thuis een kopje koffie te gaan drinken. Mijn collega's vonden dat dit niet kon. Dat is niet professioneel, meenden zij. Ik heb het dus maar niet gedaan.' Bennie vertelt over haar verstandhouding met de 'echte' familie van de bewoners. 'Soms herkent een bewoonster mij wel, maar haar dochter niet meer. Dat is natuurlijk heel pijnlijk, maar ik ben wel van mening dat dit komt doordat veel familieleden maar zo weinig op bezoek komen.'

Inmiddels heeft het Café PG zijn tweede jaar achter de rug. Vanaf september 2005 vond elke laatste dinsdag van de maand een bijeenkomst plaats. In het seizoen 2005/2006 kwamen onderwerpen aan de orde die met de beeldvorming over (werken in) de psychogeriatric te maken hadden. In het seizoen 2006/2007 luidde het centrale thema: 'Werken met mensen met dementie is een vak apart!' Binnen dit thema kwamen onderwerpen aan bod als 'meegroeien met de achteruitgang', 'afnemende wederkerigheid', 'gehechtheid en afscheid nemen' en 'intimiteit en seksualiteit'.

Felle discussie

In de pauze wordt de muziek verzorgd door de 'Evil Apes', die 'dance music' ten gehore brengen. Zij hebben de verdeelde aandacht van het publiek, want het interview leidt nu reeds tot verhitte discussie onder de aanwezigen. Die wordt op pittige wijze voortgezet tijdens het derde deel van de bijeenkomst, de gedachtewisseling met de zaal. Enkele aanwezigen menen dat Hans en Bennie veel te ver gaan in hun emotionele betrokkenheid bij hun cliënten. 'Ik schrik ervan hoe jij over je cliënten spreekt,' zegt een verzorgende uit de zaal fel tegen Hans. 'Je hebt het over "gezin", "familie", een "knuffel" hier, een "zoentje" daar; ik vind jouw grenzen heel dun!' Dit leidt tot bijval uit de zaal, maar ook tot weerwerk: 'Vind jij dan dat we zakelijk met de bewoners dienen om te gaan?' En suggestiever: 'Dus jij geeft een bewoner nooit eens een knuffel?' Een andere aanwezige spreekt als haar mening uit dat Bennie wel heel gemakkelijk een oordeel uitspreekt over familie van bewoners: 'Als familie weinig op bezoek komt, heeft dat vaak te maken met hoe de onderlinge relatie vroeger was.'

Hierna komt een constructieve gedachtewisseling op gang en legt het publiek Hans en Bennie diverse vragen voor: 'Hoe betrek je de familie nader bij de zorg en het leven van de bewoners?', 'Hoe ga je ermee om als je merkt dat een bewoner jou niet mag?' Na de aanvankelijke felheid van de discussie wordt er nu goed naar elkaar geluisterd en enkele malen golft er ook een bulderende lach door de zaal. Als even na half zeven de bijeenkomst wordt gesloten, blijven de bezoekers nog wat napraten bij enkele laatste nummers van de 'Evil Apes'.

Na twee jaar Café PG is het zonneklaar dat deze bijeenkomsten in een behoefte voorzien. Elke maand zit het Café vol met verzorgenden en andere professionals uit de diverse zorginstellingen in de regio. Zij spreken met elkaar over onderwerpen die belangrijk zijn om hun werk – het zorgen voor en begeleiden van mensen met dementie en hun familie – goed te kunnen doen. De bezoekers waarderen de bijeenkomsten zeer en zijn van mening dat dit initiatief op andere plaatsen in het land navolging verdient. Daarom gaat in september 2007, onder auspiciën van het lectoraat PsychoGeriatric, in Vlissingen het tweede Café PG van start. En op 25 september aanstaande vindt er in samenwerking met de Vereniging voor Psychogeriatric een genodigdenconferentie plaats om het concept van het Café PG in andere provincies te promoten (zie kader). In september bestaan de succesvolle Alzheimer Cafés – inmiddels zij er, verspreid over het gehele land, meer dan 110 – precies tien jaar. Dat geeft de initiatiefnemers de overtuiging dat het mogelijk moet zijn dat over twee jaar ten minste elke provincie zijn eigen Café PG heeft!

Op dinsdag 25 september 2007 organiseert de Vereniging voor Psychogeriatric in samenwerking met het lectoraat PsychoGeriatric de themabijeenkomst 'Het Café PG: een initiatief dat navolging verdient!' Na een inleiding door lector Bère Miesen volgt er een live demonstratie van het Café PG (interview, pauze met live muziek, discussie met de zaal). De themabijeenkomst is bedoeld voor psychologen, opleidingscoördinatoren en andere professionals die belangstelling hebben om een Café PG in hun eigen regio op te zetten. Heeft u belangstelling, neem dan contact op met Frans Hoogeveen (tel: 06 45 24 31 61, e-mail: frans.hoogeveen@florence-zorg.nl). U ontvangt dan een persoonlijke uitnodiging. De themabijeenkomst vindt plaats van 13.00 uur tot 16.00 uur in de Theaterzaal van het Steenvoorde Wooncentrum, Generaal Spoorlaan 62, 2285 CH Rijswijk.